

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

एम.ए. प्रथम वर्ष

विषय : मराठी

अभ्यासक्रम

जून २००८ पासून लागू

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
एम.ए. मराठी प्रथम वर्ष
सत्र पहिले
(जून - २००८ पासून लागू)

अभ्यासपत्रिका - पहिली (Paper - I)

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१८९८-१९२०)
(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. निबंध : (लोकहितवादी ते लोकमान्य टिळक)
२. नाटक : (वाटचाल, बुकिश नाटके, संगीत नाटक)
३. कादंबरी : (वाटचाल, अदभुतरम्य, ऐतिहासिक आणि सामाजिक कादंबऱ्या)
४. कथा (स्फूट गोष्ट, लघूकथा)
५. भाषांतरीत लेखन

अभ्यासपत्रिका - दुसरी (Paper - II)

भाषाविज्ञान व समाजभाषाविज्ञान
(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. भाषाविज्ञानाच्या विविध कक्षा: तात्त्विक आणि उपयोजित
२. समाजभाषाविज्ञान : स्वरूप आणि व्याप्ती
३. प्रमाणभाषा व बोली
४. भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था
५. भाषा आणि परभाषा संपर्क
६. भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत
७. संदेशानात्मक क्षमता
८. भाषा आणि लिंग
९. भाषा आणि व्यवसाय

अभ्यासपत्रिका - तिसरी (Paper - III)

निवडक मध्ययुगीन मराठी साहित्य

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. दृष्टांत पाठ
संपादक - प्रा. केशव बा. वसेकर - गिलबिले
२. संत चोखामेळा यांचे निवडक ३० अभंग
संपादक - डॉ. वसंत बिरादार
३. संत तुकारामांचे निवडक ३० सामाजिक अभंग
संपादक - डॉ. तानाजी जाधव

अभ्यासपत्रिका - चौथी (Paper - IV)

लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. लोकसाहित्याचे प्रयोजन
२. लोकसाहित्याचे स्वरूप
३. लोकसाहित्य व इतर सामाजिकशास्त्रे
४. लोकसाहित्य, सर्वेक्षण, संकलन, विश्लेषण आणि संपादन

किंवा / OR

अभ्यासपत्रिका - चौथी (Paper - IV)

मराठी वाङ्मयीन नियतकालिके

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. नियतकालिकांचा उदय, विकास, विस्तार, स्वातंत्र्य पूर्व काळातील नियतकालिके.
२. वाचकांची अभिरुचि, वाङ्मयीन पर्यावरण, लेखकाची जडणघडण, संपादकाचा दृष्टीकोण, विशिष्ट वाङ्मय प्रकाराचा विकास.
३. पुढील वाङ्मयीन नियतकालिकांचे समालोचन
 - I. निबंधमाला
 - II. अभिरुची
 - III. सत्यकथा
 - IV. महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका
 - V. प्रतिष्ठान
 - VI. किलोस्कर
 - VII. स्त्री
 - VIII. यशवंत
 - IX. मनोरंजन

किंवा / OR

अभ्यासपत्रिका - चौथी (Paper - IV)

साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. साहित्याच्या निर्मिती प्रक्रियेसंबंधीची तात्विक मीमांसा: भारतीय व पाश्चात्य.
२. प्रमुख साहित्य प्रकारांची वैशिष्ट्ये.
३. विविध साहित्य प्रकारांमध्ये लेखन करताना करावयाची पूर्वतयारी.
४. शैक्षणिक सहलीवर आधारीत ललित लेखन (कथा, नाटकद्व कविता, ललित लेख इ.)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
एम.ए. मराठी प्रथम वर्ष
द्वितीय सत्र
(जून - २००८ पासून लागू)

अभ्यासपत्रिका - पाचवी (Paper - V)

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१९२०-१९८०)

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. नाटक - (इब्सेन, नवनाटय, साठोत्तरी नाटके)
२. कादंबरी - (फडके-खांडेकर युग, नवकादंबरी, साठोत्तरी कादंबरी)
३. कथा - (नियतकालकांचे योगदान, नवकथा साठोत्तरी कथा)
४. कविता - (रविकिरणमंडळ, जानपद गीत, नवकविता, साठोत्तरी कविता)

अभ्यासपत्रिका - सहावी (Paper - VI)

भाषाविज्ञान व वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. भाषाभ्यासाच्या विविध पद्धती
२. स्वन, स्वनिम, स्वनांतर
३. पद, पदिम, पदांतर
४. वाक्याविन्यास
५. अर्थविन्यास

अभ्यासपत्रिका - सातवी (Paper - VII)

मध्ययुगीन मराठी साहित्य

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. आज्ञापत्र
संपादक - प्रा. गाणेश शिंदे
डॉ. मा.मा. जाधव
२. मराठी शाहीरी कविता
निवडक १५ पोवाडे आणि २० लावण्या
संपादक - डॉ. मनोहर जाधव,
प्रा. पृथ्वीराज तौर

अभ्यासपत्रिका - आठवी (Paper - VIII)

लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. लोकसाहित्याच्या अभ्यास पद्धती
२. लोकगीत
३. लोककथा
४. लोकनाटय

किंवा / OR

अभ्यासपत्रिका - आठवी (Paper - VIII)

मराठी वाङ्मयीन नियतकालिके

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. स्वातंत्र्योत्तर काळातील नियतकालिके : वाटचाल
२. लघुनियतकालिकांची चळवळ
३. वाङ्मयीन चळवळीची मुखपत्रे
४. पुढील नियतकालिकांच्या कार्याचे समालोचन
 - I. पंचधारा
 - II. अस्मितादर्श
 - III. अनुष्टुभ
 - IV. कवितारती
 - V. उर्मी
 - VI. अंतर्नाद
 - VII. मिळून सा-याजनी
 - VIII. ढोल
 - IX. भाषा आणि जीवन

किंवा / OR

अभ्यासपत्रिका - आठवी (Paper - VIII)

साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया

(सत्रात परीक्षा ८० गुण व अंतर्गत मूल्यमापन २० गुणांचे आहे)

१. निर्मितीप्रक्रियेतील समस्या
२. लेखन प्रकल्प

संदर्भ ग्रंथ (अभ्यासपत्रिकेप्रमाणे)

अभ्यासपत्रिका - १: आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. १८१८ ते इ.स. १९२०)

आणि

अभ्यासपत्रिका -५: आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१९२० ते इ.स. १९८०)

१.	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	-	रा.श्री. जोग
२.	मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार	-	द.वा. पोतदार
३.	प्रदक्षिणा	-	कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे
४.	पासंग	-	कुसुमावती देशपांडे
५.	धार आणि काठ	-	नरहर कुरुंदकर
६.	आधुनिक मराठी कविता:दृष्टी आणि दृष्टीकोण	-	नागनाथ कोतापल्ले
७.	अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन	-	अक्षयकुमार काळे
८.	मराठी, साहित्य:प्रेरणा आणि स्वरूप	-	संपादक म.द. हातकणंगलेकर
९.	मुस्लीम मराठी साहित्य	-	फ.म. शहाजिंदे
१०.	अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	-	प्र.न. जोशी
११.	मराठी वाङ्मयाचा अभिनव इतिहास	-	गं.ना. जोगळेकर
१२.	मराठी फार्स	-	डॉ. भीमराव कुलकर्णी
१३.	नाटक:लोक आणि लौकिक	-	डॉ. प्रकाश मेदककर
१४.	टीकास्वयंवर	-	भालचंद्र नेमाडे
१५.	साहित्याचे सांस्कृतिक संचित	-	डॉ. प्रल्हाद लुलेकर

१६.	वेदनांचा प्रदेश	-	डॉ. प्रल्हाद लुलेकर
१७.	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	-	डॉ. वसंत बिरादार
१८.	मराठी कविता - शैली आणि जाणीवा	-	डॉ. सुधीर रसाळ
१९.	विंदांकडून विंदांकडे	-	डॉ. महेश खरात
२०.	विशाखा : एक परिशिलन	-	प्रा. पी. विठ्ठल
२१.	साहित्य आणि विद्रोह	-	(स) प्रा. पृथ्वीराज तौर
२२.	प्रतिभेचे प्रदेश	-	डॉ. प्रल्हाद लुलेकर
२३.	भूमी आणि भूमिका	-	भास्कर चंदनशिव
२४.	साहित्य : समीक्षा आणि आस्वाद	-	डॉ. दादा गोरे
२५.	गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी	-	(स) डॉ. विलास खोले
२६.	वाङ्मयीन प्रवृत्ती : तत्त्वशोध	-	(स) केशव मेश्राम, प्रा. विठ्ठल, ललित अधाने

अभ्यासपत्रिका - २: भाषाविज्ञान व समाजभाषाविज्ञान

आणि

अभ्यासपत्रिका -६: भाषाविज्ञान व वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

१.	मध्यमा	-	अशोक केळकर
२.	वैस्वरा	-	अशोक केळकर
३.	भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार	-	(स) मु.गं. पानसे
४.	भाषा आणि संस्कृती	-	ना.गो. कालेलकर
५.	समाजभाषाविज्ञान	-	(सं) प्रभाकर जोशी, चारुता गोखले
६.	समाजभाषाविज्ञान	-	रमेश वरखेडे
७.	आधुनिक भाषाविज्ञान	-	मिलीद मालशे
८.	निवडक भाषा आणि जीवन	-	(स) कल्याण काळे, मृणालिक शहा.
९.	भंकर सुंदर मराठी भाषा	-	द. दि. पुंडे
१०.	भाषा आपली सर्वांचीच	-	अविनाश बिनीवले
११.	सुलभ भाषाविज्ञान	-	द. दि. पुंडे
१२.	भाषा आणि भाषाशास्त्र	-	श्री. न. गजेन्द्रगडकर
१३.	भाषाविज्ञान परिचय	-	मालशे पुंडे सोमण
१४.	आधुनिक भाषाविज्ञान	-	दादा गोरे
१५.	मराठी भाषा:व्यवस्था आणि अध्यापन	-	चं. द. इंदापूरकर

अभ्यासपत्रिका ४ - मराठी वाङ्मयीन नियतकालिके
आणि

अभ्यासपत्रिका ८ - मराठी वाङ्मयीन नियतकालिके

१.	मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास	-	व.दि. कुलकर्णी
२.	मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास	-	रा.के.लेले.
३.	मराठी मासिकांची शंभरी	-	बा.द. सातोस्कर
४.	मराठी नियतकालिके	-	(स) नागोराव कुंभार

अभ्यासपत्रिका ४ - साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया
आणि

अभ्यासपत्रिका ८ - साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

१.	प्रतिभासाधन	-	ना.सी. फडके
२.	कविता फुलते अशी	-	वा.रा. ढवळे
३.	कहाणी मागची कहाणी	-	वीणा देव
४.	साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया	-	आनंद यादव
५.	संवाद	-	विजया राजाध्यक्ष
६.	गप्पा:सहा साहित्यकांशी	-	जयवंत दळवी
७.	व्यक्तिरेखा	-	य.दि. फडके
८.	हे लेखकाला माहीत हवेच	-	अ.अ. कुलकर्णी
९.	साहित्याचा अवकाश	-	नागनाथ कोत्तापल्ले
१०.	साहित्याचा अन्वयार्थ	-	नागनाथ कोत्तापल्ले

अभ्यासपत्रिका ४ - लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य
आणि

अभ्यासपत्रिका ८ - लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य

१.	लोकसाहित्याची रूपरेखा	-	दुर्गा भागवत
२.	लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह	-	प्रभाकर मांडे
३.	लोकसाहित्याचे स्वरूप	-	प्रभारक मांडे
४.	मराठी लोकांची संस्कृती	-	इरावती कर्वे
५.	मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक	-	गंगाधर मोरजे
६.	लोकसाहित्य संशोधन पद्धती	-	अनिलसहस्रबुध्दे
७.	मराठी तमाशा	-	नामदेव व्हटकर
८.	रंगबाजी	-	रुस्तुम अचलखांब
९.	आदिवासी कलाविश्व	-	गोविंद गारे
१०.	लोकसाहित्य शब्द आणि प्रयोग	-	डॉ. साहेब खंदारे
११.	लोकसाहित्य उदगम आणि विकास	-	डॉ. शरद व्यवहारे
१२.	लोककला	-	(दास्ताने प्रकाशन) डॉ. धोंडिराम वाडकर
१३.	गोल्ला समाजाचा इतिहास	-	(पदगंधा प्रकाशन, पुणे) डॉ. धोंडिराम वाडकर
१४.	विधीनाटय	-	(स्फुर्ती प्रकाशन अहमदनगर) डॉ. धोंडिराम वाडकर
१५.	लोक परंपरा लोकधारी	-	डॉ. परशुराम गिमेकर, डॉ. वसंत बिरादार

एम.ए. मराठी प्रथम व द्वितीय सत्राच्या प्रश्नपत्रिकेचा आराखाडा शैक्षणिक वर्ष २००८-२००९ पासून

➤ प्रत्येक सत्रासाठी प्रत्येक अभ्यासपत्रिकेचे अंतर्गत मुल्यामापन

२० गुणांसाठी प्रत्येकी असेल.

➤ उपरोक्त २० गुणांसाठीचे मुल्यांकन पुढील प्रमाणे करण्यात यावे.

१. दोन घटक चाचण्या - प्रत्येक घटक चाचणी ५ गुणांसाठी असेल.

२. पुस्तक परिक्षण ०५ गुण

३. चर्चास्त्र ०५ गुण

➤ सत्रांत परिक्षा प्रत्येक अभ्यासपत्रिकेसाठी ८० गुणांची असेल.

उपरोक्त ८० गुणांचे विभाजन पुढील प्रमाणे असेल.

१. प्रत्येकी १५ गुणांसाठी चार प्रश्न विचारण्यात यावेत. प्रत्येक प्रश्नांस अंतर्गत पर्याय असतील.

२. शेवटचा प्रश्न २० गुणांसाठी असेल. एकुण ०५ टिपा विचारण्यात येतील पैकी ०२ टिपा

सोडवणे गरजेचे आहे. प्रत्येक टिपेस १० गुण असतील.